

Årsrapport 2019

Klimatsmarta stockholmare, Klimatpakten och klimatkommunikationen på stadens webb

Madde Forsberg, lärare på Södra Latin, på klimatvandring

Innehållsförteckning

Inledning	3
Uppdrag	3
Organisation	3
Kommunikationsaktiviteter	3
Temakampanj – klimatsmarta resor och transporter	4
Cykelvänligast i Stockholm	6
Pingvinpriset – månadens klimatsmarta exempel	7
Klimatvandringar	9
Klimatvågen	11
Feriearbete och Klimatvågens sommarturné	11
Hållbar konsumtion	13
Klimatpakten	17
Trycksaker	17
DN-bilagan Klimatsmart Stockholm	18
Webb	18
Sociala medier	19

Bilaga 1.1 Slutredovisning *Klimatsmarta hyresgäster i Valla torg*

Bilaga 1.2 DN-bilagan *Klimatsmart Stockholm*

Inledning

Årsrapporten Klimatsmarta stockholmare 2019 beskriver de projekt, prova-på-aktiviteter, evenemang, kunskapsutbyten och kommunikationsinsatser som har genomförts under året inom Klimatsmarta stockholmare och Klimatpakten. Rapporten redogör också för klimatkommunikationen på stadens webb.

Uppdrag

Klimatsmarta stockholmares verksamhet ska engagera stockholmarna till att göra klimatsmarta val genom nytänkande och positiv kommunikation. Klimatsmarta stockholmares långsiktiga vision är "Varje stockholmare är en klimatsmart stockholmare"

Klimatsmarta stockholmares tre huvudsakliga syften är att:

- sprida kunskap om vad stockholmarna kan göra för att minska sina egna och Stockholms stads totala växthusgasutsläpp
- kommunicera Stockholms stads klimatarbete till stockholmarna
- skapa engagemang kring omställningen till ett fossilfritt Stockholm

En viktig del i kommunikationsarbetet är att samarbeta och nätverka med andra förvaltningar och bolag i staden samt externa aktörer som arbetar med konkreta och aktuella klimatsmarta styrmedel och lösningar. Klimatsmarta stockholmare kan komplettera, skala upp och vidareutveckla deras insatser med kommunikationsaktiviteter. På så sätt maximeras nyttan av insatta resurser.

Klimatsmarta stockholmares uppdrag i stadens budget 2019 var att "inrikta informationsprojektet Klimatsmarta stockholmare mot att öka kunskapen om invånarnas egen klimatpåverkan och ge verktyg till att reducera den".

Organisation

Klimatsmarta stockholmare har en styrgrupp som tar beslut om aktiviteter och inriktning. I styrgruppen ingår stadens klimatchef, en företrädare för stadsledningskontorets kommunikationsavdelning och representanter för miljöförvaltningen. De resurser Klimatsmarta stockholmare hade till sitt förfogande 2019 var 3,5 heltidstjänster och 388 tkr i ordinarie budget.

Kommunikationsaktiviteter

Klimatsmarta stockholmares kommunikationsarbete kan delas in i tre delar med olika insatser, inriktning och målgrupper:

- löpande klimatkommunikation
- återkommande kommunikationsaktiviteter
- fördjupningsaktiviteter, till exempel temakampanjer eller projekt

Den löpande klimatkommunikationen sker i huvudsak i digitala medier, dels på Klimatsmarta stockholmares olika webbsidor på stockholm.se, dels via Klimatsmarta stockholmares sociala medier på Facebook, Instagram och Twitter.

De återkommande kommunikationsaktiviteterna genomförs med Klimatsmarta stockholmarnas egenutvecklade verktyg: Pingvinpriset - månadens klimatsmarta exempel som delas ut till en verksamhet i staden varje månad (med undantag för januari, juli och augusti); Klimatvågen som regelbundet är ute på olika publika evenemang samt en sommarturné med unga sommarjobbare. Klimatvandringar genomförs också flera gånger under året. Även Klimatsmarta stockholmarnas handböcker *Klimatsmart i hemmet*, *Klimatsmart på kontoret* och klimatkokboken *Det smarta köket* kommuniceras- och delas ut kontinuerligt.

Temakampanjer är fördjupande, längre och större aktiviteter som genomförs för att sprida kunskap, utveckla verktyg och genomföra aktiviteter inom ett visst område. Tema väljs utifrån följande kriterier:

- det ska vara förankrat i stadens planer och styrdokument
- det är ett område inom vilket det finns stor potential att minska utsläppen
- det är ett område inom vilket individen har möjlighet att påverka sitt beteende
- det är ett område som är aktuellt vid tiden för genomförande av aktivitet

Även de projekt Klimatsmarta stockholmarna väljer att engagera sig i bedöms utifrån kriterierna ovan.

Temakampanj – klimatsmarta resor och transporter

Mot bakgrund av svårigheterna att minska växthusgasutsläppen från transportsektorn i Stockholm beslutade Klimatsmarta stockholmarnas styrgrupp 2017 att inrikta temakampanjen 2017-2019 på klimatsmarta resor och transporter.

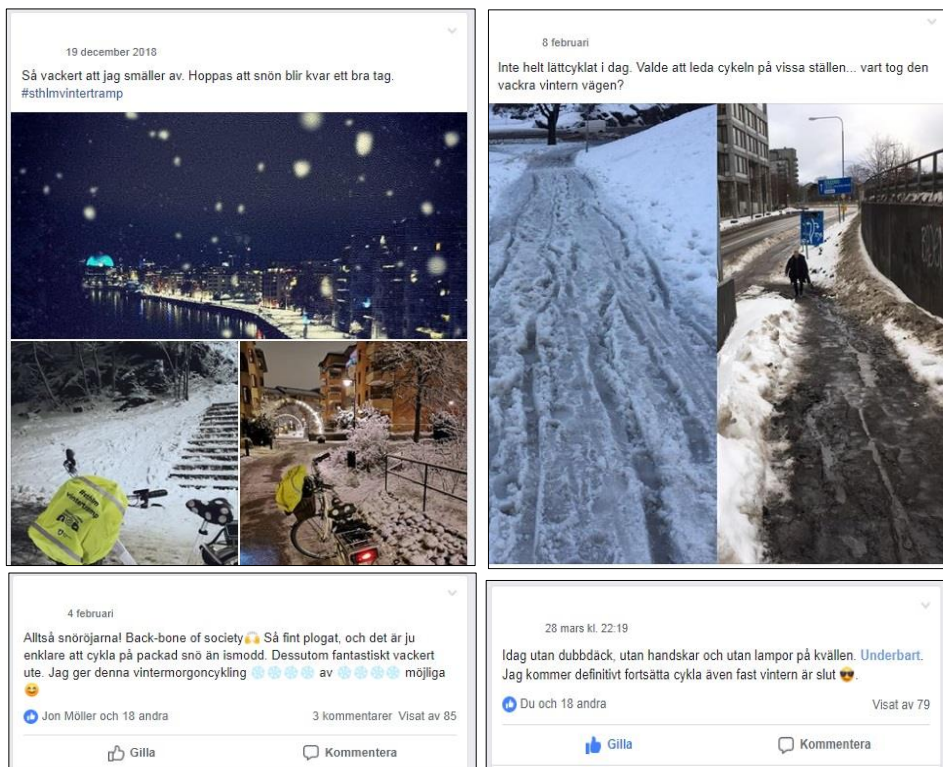
Stockholm Vintertramp 2018/2019

Vintern 2018/2019 genomförde Klimatsmarta stockholmarna för andra året i rad kampanjen *Sthlm Vintertramp*, i nära samarbete med trafikkontoret. Syftet var att inspirera stockholmarna att prova på ett mer klimatsmart resande och göra året runt-cykling till en bestående vana. De mål som sattes upp för projektet var:

- Minst 60 deltagare ska rekryteras till projektet
- Minst 95 procent ska fullfölja projektet
- Deltagarnas genomsnittliga reslängd ska vara minst 500 km
- Minst 90 procent ska vara nöjda med projektet som helhet
- Minst 75 procent ska få en mer positiv inställning till vintercykling
- Minst 75 procent ska uppleva att deras hälsa förbättras med projektet
- Minst 50 procent ska vilja fortsätta cykla i samma utsträckning nästa vinter

1300 stockholmarna anmälde sitt intresse av att vara med i kampanjen. 100 stockholmarna som aldrig tidigare cyklat på vintern valdes ut att delta.

Deltagarna åtog sig att under fyra vintermånader, 1 december 2018-31 mars 2019, cykla minst fem km, minst tre dagar i veckan, till jobb eller skola. De fick däckbyte och dubbdäck, tips, inspiration och information samt möjlighet att dela erfarenheter med andra som vintercyklar, bland annat via en sluten Facebook-grupp.

Inlägg i Facebook-gruppen #sthlmvintertramp

Sthlm Vintertramp kommunicerades via Stockholms stads webb, intranät och i Klimatsmarta stockholmars- samt stadens egna sociala medier. Kommunikationen fokuserade på deltagarnas upplevelser för att skapa intresse och engagemang och på tips, råd och erfarenhetsutbyte för att inspirera fler att prova på.

Erfarenhetsutbyte och informationsspridning skedde också via nätverket ResSmart (22 kommuner samt Trafikförvaltningen på Region Stockholm). Klimatsmarta stockholmare deltog i arbetsgruppen för en regional vintercykelkampanj och vintern 2018/2019 genomförde tio kommuner i länet vintercykelkampanjer. Totalt 500 personer deltog regionalt.

I Stockholm avslutades utmaningen den 31 mars med följande resultat:

- 100 deltagare rekryterades till projektet
- 95 procent fullföljde projektet
- Deltagarnas genomsnittliga reslängd var 700 km
- 97 procent tyckte att projektet som helhet var bra eller mycket bra
- 78 procent tyckte att det fungerade bättre än förväntat att cykla under perioden december-mars
- 95 procent upplevde att deras fysiska hälsa påverkats positivt eller mycket positivt av att cykla på vintern
- 95 procent uppgav att de kommer fortsätta cykla lika mycket eller ännu mer nästa vinter

Under 2019 skedde också uppföljning av deltagarna i *Sthlm Vintertramp* 2017/2018. 53 procent uppgav att de cyklade regelbundet (tre gånger i veckan eller mer) även vintern 2019. 17 procent cyklade 1-2 gånger i veckan, 4 procent några gånger i månaden och 26 procent mer sällan eller aldrig.

Stockholm Eltramp 2019

Den 2 maj 2019 gick startskottet för den andra omgången av *Sthlm Eltramp*. Syftet var att inspirera och uppmuntra vanebilister att ställa bilen och i stället prova på att cykla till jobbet. Målet var att 8 av 10 deltagare skulle vilja fortsätta cykla efter utmaningens slut.

Deltagarna rekryterades via stadens egen webbplats samt via Klimatsmarta stockholmars sociala medier. Av närmare 250 sökande valdes tio personer ut. Under en månads tid fick de låna elcyklar och utmana sig själva att prova på ett nytt mer klimatsmart beteende tillsammans med andra. Motprestationen var att cykla minst två mil, minst tre gånger i veckan.

Vid utmaningens slut hade de tio deltagarna i snitt cyklat drygt 30 mil var. 8 av 10 deltagare tyckte att det fungerade bättre än förväntat att cykla till jobbet i stället för att ta bilen. 7 av 10 deltagare uppgav att de kommer fortsätta cykla till jobbet i lika stor omfattning eller ännu mer.

Även 2018 års elcyklister följdes upp ett år senare. 86 procent av de tidigare vanebilisterna uppgav att de fortsatt cykla regelbundet (tre gånger eller mer i veckan) under sommaren, jämfört med 57 procent under hösten och ingen på vintern. Våren 2019 fortsatte 43 procent att cykla regelbundet. 43 procent fortsatte cykla 1-2 gånger i veckan och 14 procent några gånger i månaden.

Cykelvänligast i Stockholm

2019 startade Klimatsmarta stockholmare projektet *Cykelvänligast i Stockholm* i samarbete med Energi- och klimatrådgivningen och Cykelfrämjandet. Ambitionen med projektet är att öka andelen aktiva cykeltransporter till arbetsplatser i Stockholm och samtidigt bidra till en förbättrad folkhälsa.

Via *Cykelvänligast* erbjuds företagen rådgivning och stöd för att förbättra förutsättningarna för cykelpendling till arbetsplatsen. Företagen certifieras i ett system med fem nivåer och totalt 48 kriterier.

Under året som gått har ett koncept tagits fram för projektet, en helt ny webbplats har byggts, företag har erbjudits inspirationsseminarium i samarbete med Klimatpakten, företagssamarbeten har inletts, cykelvänliga arbetsplatser har diplomerats och Stockholms mest cykelvänliga arbetsplats har utsetts i samband med Klimatpaktens årskonferens.

Totalt 27 företag anslöt sig till *Cykelvänligast* under 2019. Arbete har påbörjats för att skala upp satsningen under 2020 i samarbete med regionens kommuner. Mer information: cykelvanligast.se

Pingvinpriset – månadens klimatsmarta exempel

Genom *Pingvinpriset* - månadens klimatsmarta exempel, uppmärksammas och kommuniceras stadens aktiva och långsiktiga klimatarbete. Priset tillägnas personer anställda i stadens verksamheter, som genom framgångsrika initiativ och konkreta aktiviteter bidragit till att minska stadens energianvändning och klimatpåverkan. Av nomineringarna som inkommer utser Klimatsmarta stockholmarnas styrgrupp nio pristagare årligen. Vid pingvinprisutdelningen får de som utsetts till månadens klimatsmarta exempel ett diplom och besök av en vandringspokal i form av en kejsarpingvin (gjord av konstnären Eka Acosta).

Stockholmarna kan ta del av det aktuella klimatsmarta exemplet via sociala medier och Stockholms stads webbplats. Vissa klimatsmarta exempel har även uppmärksammats av lokalmedia. I Tekniska nämndhusets foajé presenteras kontinuerligt de klimatsmarta exemplen på en tv-skärm. Internt kommuniceras priset via intranätet.

Miljö- och klimatborgarrådet Katarina Luhr överlämnar vandringspokalen till Love Örsan, parkingenjör, Skärholmens sdf

Pingvinpristagare 2019

Februari - Joachim Eriksson, inköpare av el vid serviceförvaltningen

Joachim driver på för förmånliga elavtal. Han har också sett till att staden får ersättning för solöverskottsel som skickas ut på nätet.

Mars - Mikael Ilberg, enhetschef, hemtjänsten i Spånga-Tensta

Investerat i 22 elcyklar och 10 elscootrar vilket gjort att bilanvändandet minskat och arbetsmiljö samt trivsel ökat.

April - Karin Sundin och Maud Dolk, Stockholm Vatten och Avfall

Pop-återbruk, mobilt återbruk för stockholmarna. Minskar mängden avfall. Besöker platser i både inner- och ytterstaden under sommaren och hösten. Lätt att ta sig till utan bil.

Maj - Love Örsan, parkingenjör, Skärholmens stadsdelsförvaltning

Mindre utsläpp av växthusgaser och ökad biologisk mångfald i Skärholmen tack vare konvertering av gräsmattor till örtrika slätterängar.

Juni - Petra Sundström, handläggare i friluftsförvaltningen

Klimatsmart träning på stadens utegym. För att ha utvecklat ett koncept som gör det enkelt för stockholmarna att träna klimatsmart och nära naturen.

September – Skönhetsrådet med dess ledamöter

Skönhetsrådet har stor kompetens inom vitt skilda områden som konst, arkitektur, biologi, klimat- och miljöfrågor och utgör därför ett viktigt stöd när staden växer. När Skönhetsrådet yttrar sig över detaljplaner tillför de ett extra perspektiv. De har en unik överblick över staden i sin helhet och ur ett långt perspektiv.

Oktober - Vaktmästare Ismo Kettunen, Thorildsplans gymnasium

Driver på för återbruk och annonsering på Stocket. Arbetar enligt stadens avfallstrappa genom att stå upp för att saker ska återbrukas istället för att återvinnas. I stunden kan det kännas enklare att skicka sakerna till stadens återvinningscentraler än att återbruka.

November - Ann-Kristin Svensson, kostsamordnare och förskolekock, och övriga

förskolekockar i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning

Ann-Kristin och övriga kockar har drivit på för införandet av klimat- och näringsberäkning av förskolornas luncher, och på så sätt minskat utsläppen av växthusgaser. Alla kockar och förskolechefer utbildas dessutom i matens klimatpåverkan. Snittet för växthusgasutsläpp kopplade till luncher i EÅV är 1,6 CO₂e, jämfört med 2,0 i övriga staden och 2,1 i övriga landet.

December – Personalen på Skarpnäcks bibliotek

Tillsammans med barn från närområdet/Skarpnäck har personalen skapat en klimatsmart och hållbar inredning på barnavdelningen. De har återanvänt det som har funnits till hands, utan tumma på det estetiska uttrycket eller den demokratiska designprocessen.

Klimatvandringar

Klimatvandringar för lärare är en fortbildning med mål att ge lärarna kunskap och redskap för att kunna leda sina egna elever på en klimatvandring genom Stockholm. Under 2019 har konceptet för lärare vidareutvecklats i samarbete med enheten för miljöanalys, Bolincentret för Klimatforskning, utbildningsförvaltningen och Vetenskapens Hus.

Under fortbildningen vandrar lärare genom Stockholm och får på plats ta del av konkreta exempel på vad staden gör för att minska utsläppen av växthusgaser. De får kunskap om klimatförändringar, dess effekter, vilka klimatanpassningar som kan göras för att möta skyfall, höjda havsnivåer och stigande temperaturer i Stockholm. Dialog kring hur privatpersoner kan agera förs också. En handledning och pedagogiska verktyg; quiz, arbetsuppgifter och laborationer för klassrummet ingår också.

Klimatfortbildningen består av två delar:

Del 1. leds av Bolincentret för Klimatforskning vid Stockholms universitet tillsammans med Vetenskapens Hus. Vandringen startar i Hagaparken och avslutas i Observatorielunden.

Del 2. leds av miljöförvaltningen tillsammans med Vetenskapens Hus. Vandringen startar vid Sergelfontänen och avslutas i Berzelii park.

De båda delarna fungerar separat men en kombination av de båda rekommenderas för lärare i mellanstadiet, högstadiet och gymnasiet.

Parallellt har miljöförvaltningen, i samarbete med bland annat Stockholms stadsmuseum, lett klimatvandringar med miljö- och kulturtema för allmänheten.

Under 2019 anordnades sammanlagt 14 vandringar med klimattema. Totalt deltog 263 personer. Av dessa var 30 lärare, 37 skolchefer/personal, 47 skolelever, 7 klimatpaktsföretagare och 142 allmänhet.

Vårterminens klimatvandringar inleddes i april med en testguidning för Tullgårdsskolan åk. 4. Responsen från elever och lärare var mycket god, varpå konceptet implementerades för Stockholms stads lärare.

Den 28 maj vandrade delar av Klimatpakten, tillsammans med miljöborgarrådet Katarina Luhr och miljöförvaltningen, Klimatvandringen i City. Eftersom detta inte var en lärarfortbildning så genomfördes en klimatvandring med kultur och miljö tillägg.

Västra Stockholms skolchefer gick Del 1 och Del 2, av Klimatvandringen för lärare den 30 augusti. Gunnar Wohlin, grundskolechef återkopplar från dagen att han själv, liksom alla deltagare, var mycket nöjda (bästa fortbildningsdagen enligt lärarna). Gunnar tycker att konceptet att lära om klimatförändringar på plats är genialt, kunskapen sätter sig på helt annat sätt. Gunnar önskar att alla lärare i staden får gå en klimatvandring, dessutom betonar utbildningsförvaltningens direktör vikten av hållbar utveckling.

Per Anderhag, samordnare på forsknings och utvecklingsavdelningen, återkopplar att både del 1 och 2 är jättebra, med betoning på att miljöförvaltningens delar inne i stan var extra givande då dessa behandlar dagens situation och hur staden möter klimatförändringarnas effekter. Klimatfrågan är abstrakt, under vandringen blev frågorna konkreta. Per tror inte att eleverna stöter på den här typen av diskussioner kring klimat på annat sätt, de är viktiga för att förstå en komplex fråga. Per tror starkt på konceptet att utbilda lärare som undervisar sina elever.

Den 11 september vandrade Sveriges Radio klimatvandringen med representanter från Bolincentret, Klimatsmarta stockholmare och Vetenskapens Hus. Radioinslaget direktsändes i Förmiddag i P4, och behandlade bland annat hur Stockholms stad minskat sina utsläpp av växthusgaser sedan 1990-talet, dagens aktiva klimatarbete, Klimatpakten och klimatanpassningar som ombyggnationen av Slussen.

Förmiddag i P4s reporter Rasmus Almerud i samtal med projektledare Anette Almlöf om dammluckorna utanför Sagerska palatset. Foto: Charlotte Flodin

Under hösten fortbildades sedan tre lärarlag. Samtliga lärare som svarat på utvärderingen uppgav att de var mycket nöjda med lärarfortbildningen och att fortbildningstillfället gav det de behöver för att ta med elever på en egen Klimatvandring. Samtliga skulle också rekommendera fortbildningen för sina kollegor.

Klimatvågen

Klimatvågen är en interaktiv, fysisk utställning med handledare som används för dialog med stockholmarna om deras vanor, konsumtion och klimatpåverkan.

Klimatvågen uppställd och redo att användas ute på ett evenemang

Klimatvågen var under 2019 med på flera publika evenemang för att träffa stockholmarna. Utöver sommarturnén med sommarjobbare var Klimatvågen med på:

- Klimatfasta i Equmeniakyrkan
- Sustainability Day på KI Campus Solna
- Klimatfestival på Stockholms universitet
- Återflyttningskalas på Valla torg
- Järvaveckan
- ÅF Offshore Race
- Matologi
- Hökarängens hållbarhetsfestival
- Forskarfredag på Fysikcentrum
- Honour the Earth (konsert) på Musikaliska
- Klara Södra Gymnasium

Under 2019 gjorde drygt 1200 stockholmare Klimatvågen och samtalande om sin klimatpåverkan.

Feriearbete och Klimatvågens sommarturné

Feriearbete

Klimatsmarta stockholmare tog för sjätte året i rad emot sommarjobbare (15-19 år) från Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning, för att arbeta på miljöförvaltningen. I år tog Klimatsmarta stockholmare emot sommarjobbare i två omgångar – tre i juni, i samverkan med

EKR (energi- och klimatrådgivningen) och CEK (coacher för energi och klimat) och tre i augusti.

De tre sommarjobbarna i juni var med Klimatvågen på Järvaveckan och ÅF Offshore Race, ringde upp fastighetsägare med oljepannor, gjorde platsbesök hos småföretag i Stockholms innerstad för att erbjuda energirådgivning och intervjuade boende på Valla torg (uppdrag inom ramen för GrowSmarter). De tre sommarjobbarna i juli-augusti arbetade uteslutande med Klimatvågens sommarturné som i år bantades ner till tre veckor och ägde rum den 29 juli-17 augusti.

Sommarjobbarna i juni uppskattade det varierande arbetet, att få lära sig mer om klimat och miljö samt vara ute och prata med människor. De gav sitt feriearbete ett medelbetyg på 5,7 av 6 möjliga. De som arbetade med Klimatvågen i juli-augusti tyckte det var intressant och tankeväckande att jobba med Klimatvågen och roligt att jobba med Instagram. Sommarjobbarna i augusti gav sitt sommarjobb ett medelbetyg på 5,3 av 6 möjliga.

Fem av sex sommarjobbare uppgav att de skulle kunna tänka sig att välja samma inriktning igen om de sökte nytt sommarjobb. Alla sex skulle kunna tänka sig att jobba som handledare för Klimatvågen igen.

Klimatvågens sommarturné 29 juli-17 augusti

I år besökte Klimatvågen Skärholmens 127-festival, Vällingby bibliotek, Eriksdalsbadet och Kulturfestivalen. Klimatvågen var placerad i familjeområdet på Norrbro inne i det så kallade ”Labbet” – ett tält med aktiviteter för barn och deras föräldrar. Utöver Klimatvågen ordnade Klimatsmarta stockholmare ett samtal på tema klimat, energi och rymden (temat för Kulturfestivalen 2019) tillsammans med Örjan Lönngren på miljöförvaltningen och Charlotte Flodin på Vetenskapens hus.

Under Klimatvågens sommarturné träffade sommarjobbarna totalt 561 personer, varav 273 stycken som de enbart pratade med och 288 som gjorde Klimatvågen. Av de besökare som gjorde Klimatvågen var 49 procent kvinnor och 51 procent män. Flest besökare var i åldersgruppen under 16 år och 25-44 år. Detta förklaras delvis av att de flesta festivalbesökare var barn, ungdomar och deras föräldrar. Åldersgrupperna 65 år och äldre samt 16-24 år har lägst besöksfrekvens.

Sommarjobbarna ansvarade, under handledning, för Klimatsmarta stockholmars Instagram-konto under Klimatvågens sommarturné. De publicerade händelser, filmer och inlägg varje dag under sommarturnén. Sommarturnén kommunicerades även före, under och efter på Klimatsmarta stockholmars Facebook-konto.

Instagram-inlägg under Klimatvågens sommarturné

Hållbar konsumtion

Stadens matstrategi och klimatsmart mat

Förvaltningen har tidigare bistått utbildningsförvaltningen och stadsledningskontoret med att ta fram underlag till en övergripande matstrategi för Stockholms stad med förslag på hur matens klimatpåverkan och matsvinn kan minskas i stadens verksamheter. Klimatsmarta stockholmarnas erfarenheter från arbetet med kokboken *Det smarta köket* och kampanjer om klimatsmarta livsmedel och matsvinn har varit en viktig grund för att utveckla matstrategin. Stadens Pingvinpristagare från verksamheter som lagar mat bildar här viktiga föregångare. Kokboken *Det smarta köket* används för övrigt även vid Ekokocken Carola Magnussons utbildningar för kockar som arbetar på förskolor och skolor i staden.

I maj 2019 antog kommunfullmäktige *God, hälsosam och klimatsmart mat – matstrategi för Stockholms stad*. Förvaltningen har i samband med denna fått budgetuppdraget att ta fram förslag till mått och mätmetoder för klimatpåverkan från stadens inköp av livsmedel. Genom Klimatsmarta stockholmarna har projektet klimatsmart mat och matsvinn initierats och en projektgrupp med utbildningsförvaltningen, äldreförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck samt Stockholm Vatten och Avfall AB skapats för att ta fram för staden gemensamma mått och mätmetoder för måltidsverksamheterna. Uppdraget redovisas i detalj i ett annat ärende till nämnden i mars.

Under hösten har förvaltningen genom Klimatsmarta stockholmarna även bjudits in till och deltagit i serviceförvaltningens kategoriteam för måltider och livsmedel som har analyserat stadens alla inköp av livsmedel. Under kommande åren ska flera projekt utveckla upphandlingen av livsmedel och måltider. Klimatsmarta stockholmarna ska bidra till att minska dessa inköps klimatpåverkan.

Agenda 2030 – mål 12. Hållbar konsumtion och produktion

Klimatsmarta stockholmare har under 2019 bistått stadsledningskontoret i arbetet med att införa Agenda 2030 i staden. Flera facknämnder och bolagsstyrelser har fått målsvar och uppdrag att skriva målanalyser om hur stadens arbete knyter an till agendans 17 globala mål.

Klimatsmarta stockholmare har målsvar för mål 12. Hållbar konsumtion och produktion. Målanalyserna identifierar relevanta mål i stadens budget samt relevanta styrdokument, indikatorer och arbete som bidrar till målluppfyllelse för respektive målområdes delmål. Analyserna beskriver också hur agendan kan utveckla stadens hållbarhetsarbete och bidra till samverkan mellan nämnder och styrelser samt mellan staden och andra aktörer.

Nya miljöprogrammet och klimathandlingsplan 2020-2023 med konsumtion

Under 2019 har ett nytt miljöprogram och en ny klimathandlingsplan tagits fram i staden, vilka nyligen har varit på remiss i staden. För första gången innehåller dessa styrdokument målsättningar och åtgärder för att minska de konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp som staden genererar.

Klimatsmarta stockholmare har bidragit med underlag till de delar som handlar om stadens konsumtion av livsmedel samt kommunikation och samverkan med stockholmarna för att inspirera dem till att minska konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp.

Klimatsmarta hyresgäster i Valla torg

Klimatsmarta hyresgäster är ett av tolv delprojekt om ”Citizen Engagement” inom EU-projektet GrowSmarter. Det genomfördes av Stockholmskem i samarbete med Klimatsmarta stockholmare samt energi- och klimatrådgivningen januari 2018 - december 2019. Projektet engagerade de 320 hyresgästerna som i omgångar hösten 2017 till maj 2019 återinflyttade från evakuering under renovering och installation av hållbarhetslösningar i sex hus vid Valla Torg i Årsta.

Projektet har fokuserat på att hos de boende skapa intresse för, öka kunskaperna om och förbättra användningen av de nya klimatsmarta och energisnåla teknikköslösningarna. Mobilitetslösningar, som elbilspool, lastcykelpool och mottagningsrum för paket, samt ny gatubelysning, avfallshantering med sopsug och öppen fjärrvärme har installerats med mera.

De boende som återflyttat till husen på Valla torg fick i juni 2018 samt 2019 svara på en enkät som genomfördes med hjälp av sommarjobbade ungdomar. Utifrån de boendes intressen togs föreläsningar fram med olika teman, bland andra *Klimatsmart mat*, *Återvinning och sopsugssystemet*, *Inspiration från hyresgästföreningen Spindeln i Gubbängen*, *Klimatsmarta familjen* samt *Use, re-use, re-make – julspecial*. Dessa genomfördes en gång i månaden från augusti 2018 – december 2019 med 8-15 deltagare per gång.

Ett stort återflyttningskalas arrangerades i maj 2019 när alla hyresgäster hade flyttat tillbaka igen samt avslutningsjulfest i december 2019. I samverkan med GrowSmarters industripartners, Stockholmskem och Enskede-Årsta-Vantör SDF kunde de boende då fråga om och prova på de klimatsmarta lösningar som har installerats i området. Se fler detaljer i slutredovisningen av projektet Klimatsmarta hyresgäster i Valla torg i bilaga 1.1.

BeChange Stockholm

I februari till maj 2019 genomfördes projektet BeChange Stockholm – en studiecirkel där praktiska uppgifter och prova-på-aktiviteter varvades med coaching i grupp. Syftet var att minska deltagarnas klimatpåverkan så mycket som möjligt under projektiden och etablera en mer hållbar livsstil på sikt.

Slutresultatet blev att 88 deltagare, 70 kvinnor och 18 män i åldrarna 26-78 år, slutförde programmet och minskade sina växthusgasutsläpp från 7,1 till 3,9 ton, motsvarande 45 procent. Störst förändring var för resorna som i snitt minskade med 2,2 ton. Samtidigt upplevde 72 procent av deltagarna att deras livskvalitet ökade.

Projektet avrapporterades till Miljö- och hälsoskyddsnämnden i oktober, i ett tjänsteutlåtande med diarienummer 2019-14260.

Sharing Cities Stockholm

Sharing Cities Stockholm är ett forskningsprojekt som etablerar en testbädd för delningsekonomi i Hammarby Sjöstad. Projektet genomförs under 2017-2020.

Arbetet utförs inom Viable Cities, det strategiska innovationsprogrammet för smarta och hållbara städer, en gemensam satsning av Vinnova, Formas och Energimyndigheten. Projektets partners är KTH Arkitektshögskola, ElectricITY, Ericsson, Intel, Evothings Labs, RISE Research Institutes of Sweden, Skanska och Stockholms stad som representeras av miljöförvaltningen. Sharing Cities Stockholm är en del av Sharing Cities Sweden där även städerna Malmö, Göteborg och Umeå ingår.

Projektet studerar olika delningsinitiativ, särskilt sådana som handlar om hur rum och platser kan användas och delas mer effektivt. Den övergripande forskningsfrågan handlar om kombinationen av delningsekonomi, digitalisering och visualisering kan göra det lättare för invånare och besökare att ta till sig hållbara beteendemönster.

Under 2018-19 har en framtidsbild av ett fossilbränslefritt Hammarby Sjöstad 2030 utvecklats. Under 2019 har även aktiviteten Klimatspanarna skapats för barn och deras föräldrar. Små workshops med en enkel föreläsning och ett praktiskt byggmoment har genomförts kvällstid på olika teman såsom matsvinn, hydroponi (vattenodling), plogga (plocka skräp och jogga), bihotell, med flera. Se Facebookgruppen Klimatspanarna www.facebook.com/Klimatspanarna-258432451710701

Klimatsmarta stockholmare deltar för att bidra med kunskap om kommunikation och prova-på-aktiviteter för de boende samt för att ta del av den praktiska forskningen om framtida möjliga delningstjänster för stockholmare.

Norra Djurgårdsstadens fokusgrupp Leva och bo

Exploateringskontoret har tagit fram ett Program för hållbar stadsutveckling för Norra Djurgårdsstaden. Till sin hjälp för att genomföra programmet finns åtta fokusgrupper med deltagare från flera olika förvaltningar och bolag i staden. Fokusgrupperna bidrar med expertis och diskuterar frågor inom ett visst tema i arbetet.

Östermalms stadsdelsförvaltning är ordförande i fokusgruppen Leva och bo som ska informera och inspirera de nyinflyttade och de boende i området. För närvarande deltar miljöförvaltningen, exploateringskontoret, fastighetskontoret på möten som hålls varannan månad.

Fokusgruppen ansvarar framförallt för målet Engagemang och inflytande i områdets hållbarhetsprogram som syftar till att "Stimulera aktivt (medborgar)deltagande (och medborgardialog) i utvecklingen av Norra Djurgårdsstaden mot en hållbar och öppen stadsdel". Målet ska uppnås genom olika insatser för boende och verksamma.

Under 2019 har boende deltagit i flera stadsvandringar, samråd vid detaljplanering och inför kommande bostadsområdes utveckling, invigning av konstverk i projektet Mossutställningar, samt invigning av Bobergsskolan och Hjorthagshallen på Gasverksdagen med 3000 besökare. Stadsodlingen med 90 pallkragar, som sköts av föreningen Hjorthagsodlarna med stöd från Östermalms stadsdelsförvaltning, har blivit en naturlig mötesplats för boende. Biodlingen, som Bee Urban sköter, bidrar till att öka kunskap om biologisk mångfald och visningar har hållits för förskoleklasser och boende.

Facebooksidan Norra Djurgården har 4 200 följare och används för att snabbt kunna nå ut till boende, verksamma eller grannar med viktig information eller ventilera olika frågeställningar.

Nationellt kunskapsutbyte

Klimatsmarta stockholmare deltar även i nationella sammanhang för erfarenhetsutbyte och för att bidra till andra kommuners och myndigheters arbete för att uppnå Sveriges miljömål. Kunskapsutbyte sker även regelbundet med forskare i framkant inom klimatområdet.

Klimatsmarta stockholmare deltog på Världsnaturfondens workshop om konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp för kommuner den 4 april 2019 för erfarenhetsutbyte och bildande av ett nationellt nätverk för kommuner, samt på Naturvårdsverkets nationella workshop den 5 april om miljömålsrådsprojektet "Skapa stabila strukturer och hjälpmedel för kommuners arbete med hållbara livsstilar".

Klimatsmarta stockholmare deltog även vid Nationella verkstaden för hållbara livsstilar i Borås den 23-24 oktober, en årligt återkommande nationell konferens inom ramen för Sveriges genomförande av FN:s ramverk för hållbar konsumtion och produktion, arrangerat av Konsumentverkets Forum för miljösmart konsumtion och Naturvårdsverket.

Klimatpakten

Klimatpakten är ett samarbete mellan Stockholms stad och företag och organisationer som vill minska sin klimatpåverkan. Nätverket startade 2007 med fem företag. Idag har nätverket 290 medlemmar från hela Stockholmsregionen. Mer information: foretagsservice.stockholm/klimatpakten

Klimatpaktskonferens i Stockholms stadshus, den 15 oktober 2019. Foto: Sven Lindwall/Stockholms stad

Aktiviteter 2019

- Den årliga Klimatpaktskonferensen genomfördes i Stockholms stadshus den 15 oktober med 318 deltagare. I anslutning till konferensen hölls ett seminarium om byggavfall.
- Klimatpakten deltog tillsammans med Klimatsmarta stockholmare på Järvaveckan med ett panelsamtal om plast där bland andra klimat- och miljöborgarrådet Katarina Luhr deltog.
- Den 3 september anordnades ett frukostseminarium tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall i Ulvsunda om hur företag kan ta hand om sitt matavfall inför det kommande obligatoriet. Seminariet var också starten för Klimatpaktens matavfallsutmaning.
- Ett samarbete påbörjades under året med projektet Cykelvänligast i Stockholm.
- Ett seminarium om eldrivna transportfordon hölls tillsammans med Miljöbilar i Stockholm.
- En klimatvandring genomfördes tillsammans med Klimatsmarta stockholmare.

Trycksaker

Klimatsmart i hemmet

Handboken Klimatsmart i hemmet lanserades 2009 och uppdaterades 2011 och 2016. Under 2019 delades cirka 900 exemplar av handboken ut vid olika evenemang. Publikationens webbplats hade 727 nya besök under 2019.

Klimatsmart på kontoret

Handboken Klimatsmart på kontoret lanserades 2011 och uppdaterades 2016. Den sprids framförallt via stadens Klimatpakt och via webben. Under 2019 hade publikationens webbplats 248 nya besök.

Det smarta köket

Under 2019 delades kokboken *Det Smarta köket* ut till drygt 830 personer vid publika evenemang, bland annat på Sveriges lantbruksuniversitets matevenemang Matalogi. Publikationens webbplats hade 144 nya besök under 2019.

Totalt har drygt 8 800 tryckta exemplar av kokboken delats ut till stockholmarna sedan lanseringen i maj 2015.

DN-bilagan Klimatsmart Stockholm

Klimatsmarta stockholmare tog hösten 2019 fram bilagan *Klimatsmart Stockholm* på temat klimatsmarta transporter. Den gick med i Dagens Nyheter den 22 november. Se bilaga 1.2.

Sammanfattningsvis får *Klimatsmart Stockholm* högre värden än genomsnittet för tidningsbilagor. 65 procent av de som läser DN har också läst bilagan och högsta betygen får bilagan i kategorierna ”angeläget ämne”, ”meningsfull” och ”att läsa igen”.

Sammanfattningen från effektmätningen visar:

- 224 000 av DNs läsare uppmärksammade bilagan om ett Klimatsmart Stockholm den 22 november.
- Åldersgruppen 20-44 år uppmärksammade bilagan i högre grad än övriga målgrupper och läste den också mer noggrant.
- 66 procent av de som uppmärksammat bilagan tyckte att den innehöll ett aktuellt ämne.
- 55 procent tar gärna del av liknande bilagor igen.
- Åldersgruppen 20-44 år tycker att innehållet är relevant, meningsfullt, intressant och har haft/kommer ha nytta av innehållet efter det att bilagan lästs.
- Kvinnorna och åldersgruppen 20-44 år kommer diskutera bilagan med vänner/bekanta.

Webb

På stadens webb kommuniceras stadens klimat- och energiarbete med löpande uppdateringar av aktuella beräkningar samt klimatstrategier och rapporter. Här publiceras också Pingvinspriset - månadens klimatsmarta exempel.

Klimatsmarta stockholmarens webbsidor innehåller tips och inspirationen på hur stockholmarna kan leva mer miljövänligt och minska sin klimatpåverkan. Här finns bland annat handboken *Klimatsmart i hemmet* och kokboken *Det smarta köket* samt klimatkalkylatorn *Klimatkontot*. De olika temakampanjerna och Klimatvågens sommarturné kommuniceras också via webben.

Under 2019 påbörjades arbetet med att skapa en ny webbplats för Klimatsmarta stockholmare i samband med att hela stadens gamla webb släcks ner och Stockholm får en helt ny webb. Klimatsmarta stockholmares webbplats får namnet *Leva Hållbart* och är i skrivande stund under uppbyggnad med lanseringsdatum okänt.

Sociala medier

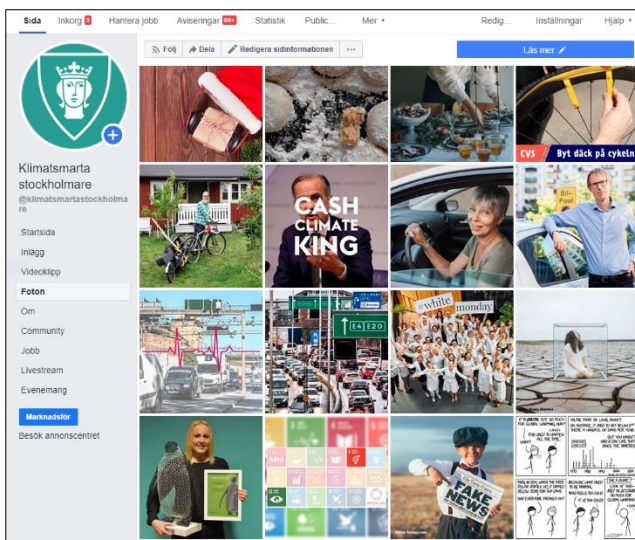
Klimatsmarta stockholmare har en aktiv närvaro i sociala medier. Plattformarna används till att sprida information om Stockholm stads klimatarbete, tips och inspiration för en mer klimatsmart livsstil samt för rekrytering till temakampanjer. Sociala medier möjliggör direkt medborgardialog med stockholmarna och är ett kostnadseffektivt sätt att kommunicera.

Via framför allt Facebook och Instagram har Klimatsmarta stockholmare kontinuerlig kontakt med stockholmarna. Det bidrar till att utveckla verksamheten och skapa förståelse för vilka målgrupper som följer Klimatsmarta stockholmare i sociala medier. En majoritet, cirka 65 procent, är kvinnor mellan 25-45 år. Klimatsmarta stockholmare gör återkommande riktad annonsering för att nå en så bred målgrupp som möjligt.

Facebook

Under 2019 ökade antalet följare på Facebook med 218 individer, till 3 300 följare, vilket är en mindre ökning än tidigare år. Detta beror främst på att Klimatsmarta stockholmare inte annonserade i någon större utsträckning under året. I stället flyttades resurser till att bygga upp projektet Cykelvänligast.

Under året skedde över 5 900 interaktioner (gillanden, delningar och kommentarer). Drygt 900 var i form av kommentarer och delningar, vilket är mest värdefullt ur engagemangssynpunkt. Ju fler som delar desto fler nås. I genomsnitt innebär det en interaktion på 4,7 delningar och kommentarer per inlägg.

Klimatsmarta stockholmares plattform på Facebook

Instagram

På Instagram växte antalet följare med 316 individer till totalt 1 737 följare. Det är ett bra resultat i förhållande till hur lite pengar som lades på annonsering. Annonsering är en viktig förutsättning för att nå nya målgrupper på Instagram. Procentuellt sett växte antalet följare med 22 procent. Totalt möttes inläggen av 5 400 interaktioner varav 214 var kommentarer.

Twitter

Twitter är Klimatsmarta stockholmarnas lägst prioriterade kanal, då den passar bättre för politisk debatt och för att driva opinion. Antalet följare fortsatte dock att växa under 2019, med 66 personer till totalt 875 följare. Engagemanget/interaktionerna landade på totalt 574 stycken.

Trender i sociala medier

Under 2019 var det en viss typ av inlägg som stack ut ur mängden genom att skapa mest engagemang hos följarna. Ett par trender kan urskiljas:

- Inlägg i samband med temakampanjer med ett tydligt prova-på budskap tas väl emot av följarna. Goda exempel är bland annat lanseringen av BeChange, Sthlm Eltramp, Cykelvänligast och Klimatvandringar.
- Den starkaste trenden är liksom tidigare år att cykelrelaterade teman engagerar stort.

Nya kanaler

I samband med lanseringen av Cykelvänligast, våren 2019, startades även nya konton i sociala medier, där Instagram och Facebook prioriterats. Dessa konton har haft en positiv utveckling och hade vardera cirka 500 följare i slutet av 2019.

